

BİLİM AKADEMİSİ ONUR KURULU YÖNERGESİ

AMAÇ

Madde 1

Bu Yönerge, Bilim Akademisi Tüzüğü'nün 22. maddesinde oluşumu, görev ve yetkileri belirlenen Bilim Akademisi Onur Kurulu'nun işleyişi ve görevlerini yerine getirmesi sırasında izleyeceği usul ve esasları göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

OLUŞUM

Madde 2

Bilim Akademisi Tüzüğü'nün 14. maddesi uyarınca Onur Kurulu, Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu ile birlikte Bilim Akademisi Derneği'nin genel merkez organlarından biridir.

Onur Kurulu, beş asıl, beş yedek üyeden oluşur ve Genel Kurul tarafından üç yıl için seçilir. Süresi biten Onur Kurulu üyeleri yeniden seçilebilir. Asli üyeler kendi aralarında bir başkan üye seçerler.

Asıl üyelerin görevlerini yerine getirmelerine engel olan hastalık, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen başkaca bir mazeret, üyelikten ayrılma, hakkında üyelikten çıkarma talebi bulunma, bağlı olduğu kurumda hakkında etik konularda soruşturma açılmış olma, toplantı gündemiyle arasında yakınlık ya da husumet ilişkisi dahil menfaat çatışmasına giren durumların varlığı ve benzeri hallerde, Onur Kurulu görevini yedek üyelerle sürdürür. Yedek üyeler, temsilde çeşitliliğin sağlanması esasına göre kurum aidiyeti, bilimsel alan, cinsiyet dengesi ve benzeri esaslar gözetilerek göreve çağrılır.

GÖREVLER

Madde 3

Onur Kurulu, Bilim Akademisi Tüzüğü'nün 12. maddesi çerçevesinde Bilim Akademisi'nin amaçlarına ve Akademik Liyakat, Özgürlük ve Dürüstlük Bildirgesi'ne uygun olmayan hususları inceleme ve soruşturma konusunda yetkilidir.

Onur Kurulu Bilim Akademisi'nin benimsediği bilim etiği ve davranış ilkeleri çerçevesinde aşağıdaki görevleri ifa eder:

- a. Bilim Akademisi Genç Bilim İnsanlarını Destekleme Programı (BAGEP) çerçevesinde bilimsel dürüstlük ve olumlu davranışları kapsayan etik ilkelerin uygulanmasını teşvik etmek ve gerektiğinde ihlal iddialarını incelemek ve soruşturmak.
- b. Bilim Akademisi üyeleri bakımından bilimsel dürüstlük ve olumlu davranışları kapsayan etik ilkelere ilişkin ihlal iddialarını incelemek ve soruşturmak.
- c. Bilimsel dürüstlük ve davranış kodları konusunda uluslararası etik ilkelerin gelişimine katkı sunmak üzere Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Bilim Akademisi üyeleri veya BAGEP ödülü sahipleri hakkında bağlı buldukları kurumlar tarafından disiplin soruşturması yapılmaması ya da yapılmış olup disiplin cezası verilmemiş olması, bu Yönerge'ye göre işlem yapılmasını engellemez.

ÇALIşMA YÖNTEMLERİ

Madde 4

Bilim Akademisi Tüzüğü'nün 22. maddesine uygun olarak Onur Kurulu; Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ya da en az beş üyenin başvurusu ile toplanır. Onur Kurulu kendisine yapılan başvuru üzerine en fazla 15 gün içerisinde toplanır ve gerekli incelemeyi yürüterek Yönetim Kurulu'na rapor eder. 6 ay içinde tamamlanmayan soruşturmalar hakkında Onur Kurulu Yönetim Kurulu'na gerekçeli bir açıklama sunarak uzatma talep edebilir. Onur Kurulu kararları oy birliğiyle alınır.

Onur Kurulu toplantıları bir tutanakla kayıt altına alınır ve Yönetim Kurulu ile paylaşılır.

Bilim Akademisi Başkanı ve görevlendirdiği bir Yönetim Kurulu üyesi, bilgi vermek üzere tüm Onur Kurulu toplantılarına katılabilir, ancak oy kullanamazlar.

ŒİKÂYET, İNCELEME VE SORUŞTURMA

Madde 5

Onur Kurulu, kendisine iletilen tüm Œikâyetler ile Yönetim Kurulu'nun inceleme ve soruşturma taleplerini derneklere ilişkin hukuksal mevzuata uygun olarak Bilim Akademisi Tüzüğü ve bu Yönerge çerçevesinde yürütür.

Yönetim Kurulu'nun, bir üyenin veya BAGEP ödülü almıŐ bir bilim insanının davranıŐlarına dair inceleme ve soruşturma talep ettiğı hallerde, tüm belgeler Bilim Akademisi Başkanı'nın görevlendireceğı bir Yönetim Kurulu üyesi tarafından Onur Kurulu Başkanı'na ulaŐtırılır. Onur Kurulu Başkanı, Kurul'u toplantıya çağırır.

Onur Kurulu, hakkında soruşturma açılan kiŐiye durumu bildirerek, yazılı savunmasını hazırlamasını ve varsa kanıtlarıyla birlikte 15 gün içinde Onur Kurulu Başkanı'na ulaŐtmasını ister. Talebi halinde soruŐturulan kiŐiye 15 gün daha ek süre verilebilir.

Onur Kurulu, soruŐturmanın niteliğine ve gerektirdiğı uzmanlık bilgisine göre konuya özgü (*ad hoc*), Bilim Akademisi asli üyelerinden oluŐturacağı bir alt komisyon aracılığıyla incelemeyi yaptırır. Alt komisyon gerekirse uzman görüşlerine başvurur, yazılı bir rapor oluŐturarak Onur Kuruluna sunar. Onur Kurulu, bu rapora ve Onur Kurulu Yönergesi madde 6'daki ilkelere dayanarak, madde 7'de belirtilen yaptırım önerisini de içeren gerekçeli raporunu Yönetim Kurulu'na sunar.

Yönetim Kurulu, üye hakkında ihraç dışındaki yaptırım önerilerinde kararını verir ve uygular; ihraç önerisinde ise konuyu ilk Genel Kurul'a sunar ve Genel Kurul'un görüşüne göre ihraç yaptırımını karara bağlar ve uygular.

Onur Kurulu Başkanı, alt komisyon çalışmalarını sürdürmek, yazıŐmalarını düzen içinde yürütmek, eşgüdümü sağlamak ve uzman raporlarını değerlendirmek üzere kendi içinden bir üyeyi raportör olarak atayabilir.

İLKELER

Madde 6

Onur Kurulu görevini, Bilim Akademisi'nin temel etik değerleri olan bilimsel liyakat, dürüstlük, saygı, özgürlük, eşitlik, kapsayıcılık ve bilimsel mükemmeliyete bağlılığı esas alarak yerine getirir.

Onur Kurulu, Bilim Akademisi'nin amaçları ve Akademik Liyakat, Özgürlük ve Dürüstlük Bildirgesi'nin uygulanması için bilimsel dürüstlük ve bilim topluluğunda kabul edilemez davranışların saptanmasında aşağıdaki ilkeleri gözetir:

- Bilimsel araştırma ve eğitimde bilimsel dürüstlüğe, liyakata ve akademik özgürlüklere bağlı olmak.
- Akademik ya da idarî konumunu, unvanını, yetkilerini; öğrencileri, meslektaşları, yöneticiler ve bilim topluluğu dışındaki kişilerle olan ilişkilerde hiçbir şekilde kötüye kullanmamak.
- Cinsel içerikte olanlar da dahil olmak üzere zorba, tacizci, saldırgan, ayrımcı, nefret söylemi içeren ya da aşağılayıcı söz ve davranışlarda bulunmamak.
- Bilimsel araştırma ve eğitimde cinsiyetçi, ırkçı, sosyal ya da etnik kökene, cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliğine, engelliliğe, dil, din, felsefî görüşe ve benzeri nedenlere dayalı dışlayıcı ve eşitlikle bağdaşmayan davranışlarda bulunmamak.
- Bilim Akademisi'nin destekleme programları dahil her türlü etkinliğinin Bilim Akademisi değerlerine uygun yapılmasını ve sürdürülmesini sağlamak.
- Bilim Akademisi kurul, komisyon ve diğer çalışmalarında menfaat çatışması olan hallerde gerekli açıklamayı yapmak ve görev almamak.
- Bilim Akademisi'nin tanınmışlığı ve saygınlığına zarar getirmemek ve çalışmalarını engellemek.
- Hakemlik, jüri üyeliği gibi görevlerde değerlendirmelerini sadece bilimsel ve akademik kriterlerle yapmak.
- Yukarıda sayılan durumlara benzer hallerde Bilim Akademisi'nin değerleriyle uyumlu bilimsel araştırma ve eğitim örnekleri ile davranışlar sergilemek.

Bu ilkelerin bilimsel etik kabulleri doğrultusunda irdelendiği raporlar hazırlanması, bu raporların dönemin gerektirdiği değişimleri, bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik ilerlemeleri ve gelişmeleri barındıracak şekilde güncellenmesi Etik Kurul'un görevidir. Bu ilkeler sürekli gözden geçirilir ve <https://bilimakademisi.org/> adresi üzerinden kamuoyu ile paylaşılır.

YAPTIRIMLAR

Madde 7

Onur Kurulu, Bilim Akademisi'nin değerleri ile bağdaşmayan yayınları, açıklamaları, davranışları ve benzeri eylemleri bulunduğu veya bu değerlerin uygulanmasını engellediği soruşturma sonucu saptanan üyeler için eylemlerin ağırlığına göre bir yaptırımı Yönetim Kurulu'na önerir. Bu yaptırımlar yazılı uyarı, kınama, üyeliğin altı aydan iki yıla kadar dondurulması ve üyelikten çıkarmadır.

Üyeliği dondurma cezası alan üyeler, Bilim Akademisi organlarında oy kullanamaz ve bunlara seçilemezler; Bilim Akademisi etkinliklerinde ve yayın mecralarında yer alamazlar. Üyeliğin dondurulmasına konu olan ihlalin tekrarının saptanması halinde üyelikten çıkarma yaptırımı önerilir.

Soruşturma sırasında ilgili üyenin istifa etmesi halinde soruşturma kendiliğinden düşer.

BAGEP ödüllü bilim insanlarının madde 6'da saptanan etik ilkelere aykırı davranışlarının saptanması haline Onur Kurulu ilgili raporunda ihlalin ağırlığına göre etik ihlalin giderilmesi için aleni uyarıda bulunma veya ödülün geri alınması konusunda Yönetim Kuruluna tavsiyede bulunur.

KİŞİSEL HAKLARIN KORUNMASI

Madde 8

Soruşturmalar, incelemeler ve toplantılar bakımından Onur Kurulu'nun çalışmalarını, kişisel hakların korunmasına saygı temelinde ve ikincil mağduriyetlerin önlenmesi hedeflenerek yürütülür.

YÜRÜTME

Madde 9

Bu Yönerge, Onur Kurulu Başkanı tarafından yürütülür. Onur Kurulu Başkanı, kurul faaliyetlerinin ve toplantılarının planlanmasında Bilim Akademisi Ofisi'nden idari destek alabilir.